

Predikan 4 söndagen efter trefaldighet

2026 06 28, klockan 14 Sankta Annas kyrka

Tema i Evangelieboken: Att inte döma

Hesekiel 18:30–32

Galaterbrevet 6:1–7

Lukasevangeliet 6:36–42

Psalmer: 183, 289, 399 och ur Förslaget 197.

Sedan några veckor diskuteras världen över Påve Leo den XIV:s Encyklica *Magnifica Humanitas*. Detta är ett brev om AI-utvecklingen, och påvens brev som rönt stor uppmärksamhet kan enligt vår KOM-enhet sammanfattas i följande punkter:

1. Teknologisk innovation är inte neutral
2. Drivkraften bakom innovation och utveckling är i händerna på den privata sektorn
3. Etik, legala ramverk, uppsikt, utbildning och policys krävs
4. Nya former av ägarskap som skydd behövs
5. AI skapas för att efterlikna människan
6. Människans begränsningar och sårbarhet är inte misstag som ska korrigeras
7. Vi måste tillåtas vara människor och skyddas för att kunna förbli människor

När allt kokas ner handlar kanske påvens kritik om vilken bild och vilka föreställningar vi har om Gud, och som en spegelbild av det, vilken bild vi har om människan, vår människosyn. Alltså teologi och antropologi.

Gud och människa, kort sagt. Och som vi vet heter det redan i början av Bibeln och i vår tro att vi är skapade till Guds avbild. Att människa och Gud hör samman på det sättet att vi är gjorda efter hur Gud är, förväntningarna på oss är desamma som förväntningarna på Gud. Och alltså: den bild av Gud vi har, ska återspeglas i den bild vi har av människan. Och om någon så är det Jesus som hjälper oss att se, känna och skapa oss en aning om Gud. Så som Jesus var, så är Gud, helt enkelt. Därför säger vi att Jesus är sann människa.

Gång på gång återvänder Jesus till det här att vi ska, för vi kan, härma Gud. Vi kan vara barmhärtiga, för Gud är barmhärtig, vi kan bryta själviskhet, för Gud gör det hela tiden, och vi är ju skapade till att vara eller bli Guds avbilder. Vi kan frikänna, för det är sådan Gud är. Vi kan ge – för det gör Gud, o s v.

Men, mitt i Lukastexten idag så är det inskjutet två små textavsnitt, där det ena men inte det andra också finns hos evangelisten Matteus. Temat i dessa två är ordet öga – att vara blind och försöka leda, och att vilja ta bort en flisa ur någon annans öga men inte se bjälken i sitt eget.

Det där känner vi igen oss i – och vi får hjälp att befria oss ur själviskhet och obarmhärtighet när vi föreställer oss den lilla flisa som finns i den andra människan och den stora stolpen eller bjälken, ja överdriften är så drastisk att det är omöjligt att inte le över det mänskliga beteendet, att hitta små, små fel på andra – men inte se sina egna stora övertramp. Det är en lika tydlig överdrift som att leda båda andra människor och sig själv rakt ner i en grop.

Vi förstår mycket väl orden om att vara barmhärtiga, frikänna och att härma Gud – och vi bejakar väl alla att Gud är god och barmhärtig, även om vi har problem med att få ihop det med allt lidande i världen. Men, samtidigt, om vi är Guds avbilder, så har vi också uppgiften att härma Gud i barmhärtighet, särskilt när den behövs som mest.

Och Guds barmhärtighet är nog ingen överslätande barmhärtighet, utan en kraftfull, som tar oss upp ur gropan, som tar ut bjälken ur det egna ögat för att sedan hjälpa andra människorna med flisorna. På samma sätt som Jesus levde, bar tvärsån som skulle bli hans kors, och i allt han gjorde och sade vittnade om hur Gud är. Och nu när vi skapar AI, för att avsluta med en ordlek, så gäller det ju att vi är på vår

vakt så att den inte blir så mycket människans avbild – att vi avskaffar oss själva, eller i alla fall alla de människor som inte har plats i en absolutifierad AI-värld. För om det är något vi vet, så är det att Gud vill att vi ska vara som Gud, och med Gud, nu och i all evighet. Levande, inte robotar eller maskiner. Förbli människa, med ett nytt hjärta och en ny ande och dela varandras bördor, så som Jesus bär alla, hela vägen, och tillbaks.